

Shpjegim i "Libri i teuhidit" – 4

(E drejta e Allahut ndaj njerëzve)

Mësimet të mbajtura nga dijetari i njohur Salih Ibn Abdul Aziz Muhamed Ali Shejh

(Allahu e faltë atë, prindërit e tij dhe të gjithë muslimanët!)

Përkthyes: Bilbil Talla

Redaktor: Ilir Haxhiaj

Kapitulli: Frika nga idhujtaria

Allahu i Lartësuar thotë: “Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij, por gjynahet e tjera më të vogla ia fal kujt të dojë”¹.

I dashuri i Allahut (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ka thënë: “Më largo mua dhe bijtë e mi nga adhurimi idhujve”²

Në një hadith thuhet: “Gjëja që frikësohem më shumë për ju është shirku i vogël”. Kur u pyet se cili është, ai tha: "Syfaqësia"³

Nga Ibn Mesudi përcillet se i Dërguari i Allahut (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ka thënë: “Kush vdes duke lutur dikë tjetër përveç Allahut, hyn në Zjarr”. [Buhariu]⁴

Tek Muslimi, përcillet nga Xhabiri se i Dërguari i Allahut (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ka thënë: “Kush e takon Allahun, duke mos i shoqëruar Atij asgjë, do të futet në Xhenet dhe kush e takon Allahun, duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, do të hyjë në Zjarr.”⁵

Dobitë e temës

- Njeriu duhet të ketë frikë nga shirku.
- Syfaqësia është pjesë e shirkut.
- Syfaqësia është shirk i vogël.
- Njerëzit e mirë i frikësohen më shumë shtirjes.
- Afërsia e Xhenetit dhe afërsia e Zjarrit.
- Përmendja e afërsisë së tyre në një hadith.

¹ EN-EN-NISA': 48, 116.

² IBRAHÎM: 35.

³ Ahmedi: 5/428, 429 me nr. hadithi: 23630 dhe 23636, Taberani në Kebir: 4/253 me nr. hadithi:4301 dhe Bejhakiu: 2/290.

⁴ Në librin e tij: 4498, 6683 dhe Muslimi: 92.

⁵ Sahihu Muslimi: 93.

- Kush e takon Allahun duke mos i shoqëruar Atij asgjë, do të futet në Xhenet; kush e takon Allahun duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, hyn në Xhehenem, edhe nëse ka qenë ndër adhuruesit më të mëdhenj.
- Kërkimi i mbrojtjes për të mos rënë në adhurimin e idhujve, që bëri Ibrahim i për veten dhe bijtë e tij, tregon se kjo është një çështje madhore.
- Marrja në konsideratë e gjendjes së shumicës, sipas ajetit: “O Zoti im! Vërtet që idhujt kanë gabuar dhe humbur shumë njerëz!”⁶
- Komentimi i fjalës “La ilahe il-Allah”, siç e ka përmendur edhe Buhariu⁷.
- Vlera e tij që shpëton nga shirku.

Kushdo që realizon teuhidin, duhet patjetër t’i frikësohet shirkut. Për këtë, Muhamedi (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ishte zotëria i realizuesve të teuhidit, i cili lutej më së shumti për largimin nga shirku. Gjithashtu, Ibrahim (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) bënte shumë *dua* që mos binte në shirk apo në adhurimin e idhujve.

Nga përshtatja e këtij kapitulli në rend, pas kapitullit të mëparshëm, është e qartë se realizimi i teuhidit duhet të shoqërohet me frikën nga shirku. Të paktë janë ata që nuk i frikësohen shirkut dhe të gëzojnë teuhid të plotë, madje as nuk gjenden. Çdokush që e ka të plotë teuhidin apo e synon atë, ia ka frikën shirkut. Kur dikush i frikësohet rënies në shirk, frika që alarmon zemrën e shtyn atë të tregohet shumë i kujdesshëm për të mos rënë në shirk dhe të distancohet prej tij.

Frytet e frikës nga rënia në shirk

- Njohja e shirkut dhe llojeve të tij, duke u larguar prej tyre.
- Njeh teuhidin dhe llojet e tij, që zemra të ketë frikë nga shirku, t’i duket i rëndë gjithmonë.
- Zemra e frikësuar nga shirku është gjithmonë e qëndrueshme në bindjen ndaj Allahut, duke kërkuar kënaqësinë e Tij. Nëse bën gjynah apo bie në shkujdesje, atëherë i kërkon falje Allahut, siç kërkon ai që njeh rëndësinë e madhe të Tij dhe nevojën që ka për Të. Njerëzit që kërkojnë falje, ndahen në disa kategori; por kush e njeh të drejtën e Allahut të Madhëruar dhe punon për

⁶ IBRAHÎM: 36.

⁷ Në tekstin e hadithit të sipërpërmendur, Buhariu e ka transmetuar në kapitullin: Allahu i Lartmadhëruar thotë: “E, megjithatë, disa njerëz zgjedhin (për të adhuruar) zota të tjerë në vend të Allahut, (duke i konsideruar) si të barabartë me Atë dhe duke i dashur siç duhet Allahu.(EL-BEKARE: 165).

realizimin e teuhidit dhe largimin nga shirku, kur tregohet i shkujdesur, e ndien nevojën për istigfar.

Për këtë arsye dhe me qëllimin e rregullimit të zemrës, Shejhu (Allahu e mëshiroftë!) në këtë kapitull të quajtur "Frika nga shirku" sikur dëshiron të thotë: Nëse frikësohesh nga shirku ashtu siç u frikësua Ibrahim (Paqja qoftë mbi të!) dhe je i njohur me kërcënimin e Allahut ndaj atyre që bëjnë shirk - se shirku nuk falet - atëherë duhet të dish dhe të mësosh atë që përmendet në këtë libër.

Tema e këtij libri është realizimi i teuhidit, frika dhe largimi nga shirku. Kapitujt që do të vijnë pas këtyre: "Kapitulli i atyre që e kanë realizuar teuhidin" dhe: "Kapitulli i frikës nga shirku" shpjegojnë këto dy çështje madhështore: realizimi i teuhidit dhe frika nga shirku, domethëniet dhe llojet e tyre.

Përmendëm më sipër se shirku është t'i shoqërosh Allahut dikë tjetër, në të gjitha llojet e adhurimit. Shirku mund të jetë i madh, i vogël ose i fshehur.

Shejhu (Allahu e mëshiroftë!) shkruan: "Allahu i Madhërisëm ka thënë: "Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij, por gjynahet e tjera më të vogla ia fal kujt të dojë".⁸

Magfiretu: Mbulimi i asaj gjëje, nga pasojat e së cilës ke frikë. Në gjuhë thuhet: "gafera" kur mbulon - nga kjo rrjedh edhe fjala "helmetë", pasi ajo mbulon kokën nga rreziqet, siç është goditja me shpatë etj⁹.

Lënda "magfiretu" vërtitet rreth mbulimit të asaj gjëje, nga pasojat e së cilës ke frikë. Shirku dhe gjynahu lënë gjurmë në dynja, në botën tjetër a në të dyja. Mirësia më e madhe për njeriun është t'i falen gjynahet nëpërmjet mbulimit të tyre dhe fshirjes së gjurmëve. Nëse nuk do të kishte "mbulesë", njerëzit do shkatërroheshin.

Kuptimi i Fjalës së Allahut "**nuk fal**" në ajetin është: asnjëherë nuk falen. Thënia e Tij "Nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij" është premtim se i Lartësuari nuk e ka faljen për atë që kryen shirk.

Dijetarët, në lidhje me Fjalën e Allahut "Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij"¹⁰, kanë thënë se ajeti tregon se falja nuk është për ata që bëjnë shirk, qoftë i madh apo i vogël, se edhe shirkun e vogël nuk e

⁸ EN-EN-NISA': 48.

⁹ Lisanu Arab:5/25.

¹⁰ EN-EN-NISA': 48.

përfshin falja, por është i barabartë me shirkun e madh dhe falet vetëm me *teube* (pendim).

Kush vdes duke bërë shirk, nuk falet për atë shirk që ka kryer. Allahu fal çdo gjë tjetër përveç shirkut, ashtu siç ka thënë: "... por gjynahet e tjera më të vogla ia fal kujt të dojë."¹¹ Ky ajet mbron argumentin se shirku i madh dhe shirku i vogël nuk hyjnë në kategorinë e gjynaheve që mund të falen nga Allahu.

Fakti në ajet është se "en" (që) është pjesëz lidhore dhe i paraprin foljes "jushrek" (të adhurohet dikush a diçka tjetër bashkë me Allahun), siç është e njohur me pjesoren që ka formën mohore në trajtën e pashquar: ajo është përgjithësuese e të gjitha llojeve të shirkut. Dijetarët thonë që kjo tregon se shirku i refuzuar këtu përfshin shirkun e madh, shirkun e vogël dhe shirkun e fshehur. Allahu nuk i fal të gjitha llojet e shirkut, pasi rënia në shirk është vepër shumë e rëndë. Allahu i Madhëruar është Krijuesi, Furnizuesi, Dhuruesi e Bamirësi. Atëherë, si mund të drejtohet zemra tek dikush tjetër përveç Tij?!

Nuk ka dyshim që kjo është padrejtësi ndaj Allahut të Madhëruar, prandaj ajo nuk falet. Ky është mendimi i shejhut të Islamit Ibn Tejmija¹² dhe i shumicës së dijetarëve ftues¹³.

Dijetarë të tjerë kanë thënë se thënia e Allahut të Madhëruar "Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij"¹⁴ tregon përgjithësim, që nënkupton veçimin e shirkut të madh. Pjesa "Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij" ka për qëllim vetëm shirkun e madh, pa llojet e tjera. Përveç shirkut të madh, llojet e tjera të tij janë në dëshirën e Allahut. Në këtë rast, në ajet përgjithësimi nënkupton veçim, se në shumicën e rasteve në Kuran, kur kemi të bëjmë me këtë shprehje "Nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër" e të ngjashme, qëllimi i tyre është shirku i madh, jo shirku i vogël, siç u tha edhe më lart.

Shirku që përmendet më shumë në Kuran është shirku i madh dhe jo shirku i vogël. Dëshmi e kësaj është edhe ajeti: "Pa dyshim, janë jobesimtarë ata që thonë: "Allahu është Mesihu, i biri i Merjemes!", sepse vetë Mesihu ka thënë: "O bijtë e Izraelit, adhuroni Allahun, që është Zoti im dhe Zoti juaj! Sigurisht, atij që

¹¹ EN-EN-NISA': 48.

¹² Shiko: Rred ala Bekri: 1/377.

¹³ Shiko: Tejsi Azizi Hamid: faqja 90, Darrerr sunije: 5 faqja 377.

¹⁴ EN-EN-NISA': 48.

adhuron tjetërkënd përveç Allahut, Allahu do t'ia ndalojë Xhenetin dhe strehim i tij do të jetë Zjarri. Për keqbërësit nuk ka ndihmës."¹⁵

Fjala "jushrik" është folje në formën kushtore dhe është përgjithësuese, por a përfshihet në të shirku i vogël dhe shirku i fshehtë? Përgjigjja: Me konsensus nuk përfshihet, pasi ndalimi i futjes në Xhenet, hyrja në Zjarr dhe qëndrimin përgjithmonë aty janë për ata që kanë ndërruar jetë duke bërë shirk të madh. Kjo tregon se ajeti "Sigurisht, atij që adhuron tjetërkënd përveç Allahut, Allahu do t'ia ndalojë Xhenetin dhe strehim i tij do të jetë Zjarri. Për keqbërësit nuk ka ndihmës" nënkupton ata që kanë bërë shirk të madh dhe nuk përfshin shirkun e vogël, me të gjitha llojet e tjera të tij.

Atëherë, kuptimi i dy ajeteve të sures "Nisa" është i njëjtë me kuptimin e ajetit në suren "Maide" e të tjera ajete të ngjashme, siç është, për shembull, thënia e Lartësuarit në suren Haxh: "Kush i shoqëron Allahut diçka (në adhurim), i ngjan atij që bie nga qielli e që e rrëmben zogu ose i ngjan atij që stuhia e erës e ka hedhur në një vend të largët e të humbur."¹⁶

Sipas këtij mendimi, fjala "la jegfir" (nuk fal) ka për qëllim shirkun e madh.

Duke qenë se mendimi i imanit të ftuesve dhe i shumë dijetarëve të shquar si Shejhu i Islamit Ibn Tejmije,¹⁷ Ibn Kajimi¹⁸ e të tjerë është se përgjithësimi këtu përfshin të gjitha llojet e shirkut - të madh, të vogël dhe të fshehtë -, argumentimi me këtë ajet është i saktë, sepse shirku është i llojeve të ndryshme dhe, meqenëse shirku me të gjitha llojet nuk falet, është detyrim që të kemi njëllëj frikë prej të gjitha atyre llojeve si më e madhja frikë. Kur nuk falet shirku i vogël, siç është: betimi jo në Allah, varja e hajmalive¹⁹, rrathëve²⁰, fijeve e të ngjashme me këto, apo thënia "Çfarë dëshiron Allahu dhe ti", dedikimi i mirësive të tjerëve përveç Allahut, është e detyrueshme të kemi frikë të madhe prej tyre, njëllëj si prej shirkut të madh.

Nëse është kështu, ata të cilët nuk janë në teuhid, siç janë ata që adhurojnë dikë tjetër përveç Allahut, kërkojnë ndihmë nga dikë tjetër përveç Allahut, i drejtohen dikujt tjetër, presin kurban dhe i zotohen dikujt tjetër përveç Allahut, duan të tjerët me dashurinë e ibadetit (adhurimit), shpresojnë tek të tjerët si shpresa e adhurimit, frikësohen nga brenda nga dikush tjetër përveç Allahut, e të tjerë lloje

¹⁵ EL-MA'IDE: 72.

¹⁶ EL-EL-HAXHXH: 31.

¹⁷ Shiko: Mexhmu' fetava: 2/320 dhe 3/290, Sufgije: 2/292.

¹⁸ Shiko: Uabil sajb: 24, "Zaad mead": 4/145.

¹⁹ Rruaza të cilat bashkohen dhe varen në qafë. Shiko: "Lisanu arab": 12/69.

²⁰ Çdo gjë në formë rrethi nga hekuri, argjendi apo floriri. Shiko: "Lisanu arab": 12/69.

shirku, ata janë më parësore të frikësohen nga shirku, sepse ata kanë rënë në atë lloj (shirkun e madh) që, me konsensus të plotë, nuk falet. Po kështu duhet të kenë frikë pasuesit e fesë Islame, të cilët mund të bien në disa lloje të shirkut të fshehtë apo shirkut të vogël dhe nuk e ndiejnë këtë ose nuk janë të kujdesshëm.

Muslimani, kure mëson se shirku bashkë me llojet e tij nuk falet dhe dënohet për të, gjithashtu kur mëson se nga namazi në namaz, nga xhumaja në xhuma dhe nga ramazani në ramazan nuk e fshin gjynahun e shirkut të vogël, ai detyrohet të shtojë në zemrën e tij frikën nga shirku.

Lind pyetja: Atëherë, si falet shirku i vogël? Përgjigjja: Ai falet vetëm se me pendim. Nëse njeriu nuk pendohet, atëherë peshohen veprat e mira dhe gjynahet. Por si e mendoni peshimin e gjynahut të shirkut me veprat e mira? Kush shpëton nga kjo? Nuk ka dyshim se shpëton vetëm ai që ka mirësi të mëdha, që janë më të rënda sesa gjynahu i shirkut të vogël. Nuk ka dyshim, kjo detyron frikë të madhe prej shirkut në përgjithësi, kur dihet se shirku dhe llojet e tij është gjynahu më i madh, në krahasim me gjynahet e tjera të mëdha (*kebair*) të njohura.

Aspekti argumentues i ajetit në suren Nisa: “Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij, por gjynahet e tjera më të vogla ia fal kujt të dojë”²¹ është përgjithësimi dhe përfshirja e të gjitha llojeve të shirkut që nuk falen. Një gjë e tillë e bën të detyrueshme frikën nga shirku. Nëse zemra druhet, atëherë njeriu tregohet shumë i kujdesshëm për të njohur shirkun dhe llojet e tij. Gjithashtu, ai do të kërkojë t’u mësojë njerëzve pranë tij, shokëve e të afërmeve të dashur, që të ruhen prej kësaj vepre. Për këtë arsye, ai është krijesa më e dashur për njerëzit, sepse i paralajmëron nga një rrezik, kur ata nuk e ndiejnë dhe nuk e kuptojnë një gjë të tillë. Allahu i Lartësuar thotë: “Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun.”²² Ky popull i orienton njerëzit drejt shpëtimit. Ai i cili dëshiron të mirën e njerëzisë, i paralajmëron ata nga shirku dhe llojet e tij, duke i ftuar në teuhidin dhe llojet e tij.

Kjo është arsyeja që, kur disa lexues në kohën e Shejhut u lëkundën, dyshuan dhe filluan të mos e mbështesnin thirrjen e tij, madje i shkruan Shejhu, duke e konsideruar të pavlerë ftesën. Atëherë, Shejhu iu përgjigj me këtë libër, ku, pasi i shpjegoi teuhidin dhe shirkun, i nxiti dhe i kritikoi, në fund u tha: “Nëse do ta kuptonit vërtet thirrjen time, do të isha për ju më i shtrenjtë sesa baballarët, nënat dhe fëmijët tuaj, por ju jeni njerëz që nuk kuptoni”. Fjala e tij është e drejtë, por e

²¹ EN-EN-NISA’: 48.

²² AL ‘IMRAN: 110.

kupton vetëm ai që njih të drejtën e Allahut të Madhëruar dhe mëshirën e Tij për këtë imam. Allahu i dhëntë shpërblimin e madh! Allahu e shpërbleftë atë dhe të gjithë muslimanët. Allahu e bëftë në gradat e prijësve të drejtë, me profetët dhe vepërmirët!

Pastaj Shejhu (Allahu e mëshiroftë!) shënon pas këtij ajeti Fjalën e Allahut të Lartësuar: “O Zoti im, bëje të sigurt këtë qytet dhe më ruaj mua dhe pasardhësit e mi nga adhurimi i idhujve!”²³ Ai i cili bëri këtë lutje, ishte Ibrahim (Paqja qoftë mbi të!). Lutja është përmendur në kapitullin paraardhës: Ibrahim i ka realizuar plotësisht teuhidin.

Allahu i Lartësuar e ka cilësuar Ibrahimin prijës shembullor, të përlurur, me besim monoteist dhe jo idhujtar.²⁴ A është i sigurt ai i cili është në këtë gjendje, ai që nuk adhuron dikë tjetër përveç Allahut, ai nuk adhuron idhujt dhe ka frikë vetëm Allahun? A është i qetë ai njeri që realizon teuhidin?

Ibrahimi (Paqja qoftë mbi të!), ashtu siç duket në këtë ajet, druhej nga shirku dhe nga adhurimi i idhujve, prandaj iu lut Allahut duke thënë: “O Zoti im, bëje të sigurt këtë qytet dhe më ruaj mua dhe pasardhësit e mi nga adhurimi i idhujve! O Zoti im, ata kanë shmangur shumë njerëz (nga rruga e drejtë)”²⁵.

Si do të shkojë puna e atij që është nën rangun e Ibrahimit dhe nuk bën pjesë në grupin e shtatëdhjetëmijë vetëve, siç janë masa më e madhe e këtij umeti? E vërteta është se masa nuk frikësohet nga shirku. Atëherë, kush i druhet atij? Ai i cili i trembet shirkut, nxiton të realizojë teuhidin.

Ibrahim el Tejmi²⁶ (Allahu e mëshiroftë!), i cili ishte nga prijësit e tabi’inëve, kur lexoi këtë ajet, tha: “Kush është i sigurt nga kjo sprovë, pas Ibrahimit?”²⁷ Nëse Ibrahim (Paqja e Allahut qoftë me të!) e realizoi teuhidin dhe kishte ato cilësi që u përmendën më lart, nëse ai theu idhujt me dorën e tij, por sërish kishte frikë nga sprovat e rënies në shirk, atëherë po të tjerët, që janë më poshtë? Atëherë, kujdes nga vetëmashtimi!

Ajo që kuptohet është se frika nga shirku duhet të jetë e përhershme. Ibrahim (Paqja e Allahut qoftë mbi të!), edhe pse ishte monoteisti më i mirë në kohën e

²³ IBRAHÎM: 35.

²⁴ Shiko: Faqja 38 e më pas saj.

²⁵ IBRAHÎM: 35- 36.

²⁶ Ai është: Ibrahim Ibn Jezid Ibn Sherik et- Tejmi, emërtohej me Ebu Esma’ , Dijetarë veprues nga Kufja, nga më të besueshmit, dokumentuesit. Ndërroi jetë në burgun e EL-Haxhaxhit, viti 92 h.

Shiko: “Tehdhibul Kemal”: 2/232 dhe “Tedhkiretul Hufadh:” 1/73.

²⁷ Transmetoi Taberiu: 13/228.

tij, madje edhe më vonë, deri në kohën e Profetit tonë (Paqja qoftë mbi të!), nuk ishte dhënë garanci dhe as siguri nga rënia në shirk. Po kështu ndodhi edhe me Pejgamberin tonë (Paqja e Allahut qoftë mbi të!).

Analizojmë thënia e Ibrahimit: "...më ruaj mua dhe pasardhësit e mi nga adhurimi i idhujve!"²⁸

"El Esnam" është shumësi i "sanem": *Sanem* është çdo lloj skulpture që adhurohet krahas Allahut, në formën e një njeriu, kafshe apo e një koke kafshe, në formën e yjeve, planetëve apo në formën e diellit dhe të hënës e të ngjashme. Të gjitha këto konsiderohen "sanem"²⁹.

Uethen (idhull) quhet çdo gjë që adhurohet përveç Allahut, por që nuk është statujë. Për shembull, varri është idhull, por nuk është statujë. Gjithashtu, përmendoret e ngritura te varret për adhurim janë "euthan" (idhuj) dhe jo "esnam" (statuja)³⁰.

Fjala "uethen" mund të përdoret edhe si "sanem", siç në thënien e Allahut të Lartësuar në historinë e Ibrahimit (Paqja qoftë mbi të!): "Vërtet, ata që ju i adhuron në vend të Allahut, janë vetëm idhuj. Ju po shpifni gënjeshtër."³¹ Por përdorimi i saj është i pakët.

Disa dijetarë kanë thënë se kështu quhen adhuruesit e idhujve dhe të statujave së bashku. Kështu, përmendja e statujave në disa ajete kupton adhurimin e statujave, kurse në ajetet ku përmenden 'idhujt' nënkupton adhurimin e tyre. Më e sakta është se mund të thuhet 'statujë' me kuptimin 'idhull'. Për këtë tregon fjala e të Dërguarit (Paqja e Allahut qoftë mbi të!): "O Zot, mos e bëj varrin tim idhull që të adhurohet"³² Ai u lut që varri i tij mos bëhej idhull që tregon se idhulli është diçka që adhurohet, por jo figurë.

Shejhu (Allahu e mëshiroftë!) thotë:

Në një hadith thuhet: "Gjëja që kam më shumë frikë për ju është shirku i vogël". Kur u pyet se cili është ky, Profeti (a.s.) tha: "Syfaqësia".

Ka dy lloje syfaqësishë: Syfaqësia e muslimanit dhe syfaqësia e munafikut. Syfaqësia e munafikut, në kontekstin e fesë, është: "Nxjerrja në pah e Islamit dhe

²⁸ IBRAHIM: 35.

²⁹ Shiko: "Lisanu arab": 12/439.

³⁰ Referenca e sipërpërmendur .

³¹ EL-'ANKEBÛT: 17.

³² Ahmed: 2/426, nr. hadithit: 7358 dhe Ibn Sead në *Tabekat*: 2/241.

fshehja e kufrit”. Allahu i Lartësuar thotë: “...vetëm sa për t’u dukur para botës, kurse Allahun e përmendin fare pak.”³³

Syfaqësia e muslimanit monoteist është, për shembull, kur ai përmirëson namazin, zgjat rukunë apo sexhden në namaz, për arsye se po shikohet nga të tjerët, apo përmirëson leximin e Kuranit për arsye se po e dëgjojnë, dhe ai do kështu që ta lavdërojnë.

Syfaqësia rrjedh nga fjala *shikim* (në arabisht).³⁴ Disa nga format e saj janë: përmirësimi i adhurimit për ta parë njerëzit, si zgjatja e namazit, rukusë apo e sexhdes, të falësh namaz natën, që njerëzit të thonë: ai ngrihet natën për namaz etj. Që të gjitha këto janë shirk i vogël.

Shirku i vogël, i cili është syfaqësia, mund të jetë shkatërrues i bazës së një veprë adhurimi, por mund të shkatërrojë edhe vetëm pjesën e shtuar.

Syfaqësia shkatërron një vepër që në themel, nëse nijeti fillon me syfaqësi, si ai që fal namaz nafile për ta shikuar të tjerët. Ai nuk ka dëshirë të falet, por kur shikon që po e shohin të tjerët, falet thjesht për ta lavdëruar njerëzit. Duke qenë se ai falet që ta shohin njerëzit, namazi i tij është i pavlerë dhe pa shpërblim.

Por nëse ai bën veprime syfaqësie gjatë adhurimit, është e pavlerë vetëm shtesa që ai bën për ta parë njerëzit, siç tregon i Dërguari i Allahut (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) se Allahu ka thënë: “Unë jam Ai që nuk kam nevojë për shirk nga ortakët e tjerë. Kush bën një punë dhe më shoqëron në të dikë tjetër, Unë e lë atë dhe shirkun e tij.”³⁵

Pjesa argumentuese e hadithit të këtij kapitull është thënia e Profetit (Paqja e Allahut qoftë mbi të!): “Gjëja që kam frikë më shumë për ju është shirku i vogël”. Ky është gjynahu, nga i cili Profeti (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) i paralajmëron më shumë realizuesit e teuhidit, të cilët, duke qenë se janë pasues të teuhidit, nuk bëjnë vepra të shirkut të madh. Kështu, gjëja nga e cila Profeti (a.s.) kishte më shumë frikë për ata ishte shirku i vogël.

Shirku i vogël mund të bëhet ose me nijet, ose fjalë dhe vepra. Domethënë, ai mund të jetë në zemër, në fjalë dhe në vepra. Shpjegimi i të tri llojeve do të bëhet në vijim.

³³ EN-EN-NISA’: 142.

³⁴ Shiko: *Taxhul Urus*; 38/105.

³⁵ Shënon Muslimi në *Sahihun* e tij: 2985, prej Ebu Hurejres.

Thënia e Profetit (Paqja e Allahut qoftë mbi të!): "Gjëja që kam frikë më shumë për ju është shirku i vogël" tregon se ky është gjynahu më i frikshëm për umetin.

Po përse kishte frikë Profeti (Paqja e Allahut qoftë mbi të!)? Përgjigjja është: Së pari, për arsye të ndikimit të shirkut të vogël te besimtarët. Së dyti, kjo vepër nuk falet nga Allahu dhe, së treti, për arsye se njerëzit nuk i kushtojnë shumë rëndësi asaj. Shejtani është gjithmonë i kujdesshëm për t'i çuar realizuesit e teuhidit në shirkun e vogël dhe për t'i damkosur me syfaqësi në fjalë, në vepra dhe në nijet, e për këtë ai gëzohet më shumë sesa për gjynahet e tjera.

Pastaj, autori shënon hadithin e Ibn Mesudit, i cili thotë: "Kush vdes duke lutur dikë tjetër përveç Allahut, hyn në Zjarr".

Argumentimi në këtë hadith është se t'i lutesh dikujt tjetër përveç Allahut është shirk i madh dhe se duaja është adhurim, madje adhurimi më i madh.

Në një hadith thuhet: "Lutja është adhurim"³⁶. Ndërsa në një variant të Enesit, i cili ndodhet në *Sunen*,³⁷ thuhet: "Lutja është thelbi i adhurimeve"³⁸. Lutja është adhurimi më i madh, prandaj kush ia dedikon këtë adhurim apo edhe një pjesë të tij dikujt tjetër përveç Allahut, e ka futur veten në Zjarr.

Thënia "hyn në Zjarr" domethënë se, ashtu si mohuesit, do të jetë gjithmonë në Zjarr edhe muslimani që bie në shirkun e madh, - vepër që shkatërron të gjitha veprat e mira, - edhe nëse është më vepërmiri. Allahu i Madhëruari ka thënë: "Të është shpallur ty (o Muhamed), si dhe atyre që kanë qenë para teje: "Nëse i shoqëron Allahut diçka tjetër (në adhurim), me siguri që punët e tua do të zhvlerësohen dhe ti do të jesh ndër të humburit. Prandaj, adhuro vetëm Allahun dhe bëhu falënderues!"³⁹ Allahu është Madhështori, Allahu është më i Madhi dhe të gjitha krijesat ia kanë nevojën Atij. Të gjithë janë adhurues të Allahut, të Pastrit nga çdo e metë, e ndër ta janë edhe më të zgjedhurit: të Dërguarit dhe profetët.

Nëse supozojmë se i Dërguari (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) do të binte në shirk, edhe atij do t'i zhvlerësoheshin veprat dhe në botën tjetër do të ishte nga të humburit. A nuk i detyron kjo ata që janë në grada më të ulëta, ata të cilët pretendojnë se janë vepërmirë e të ditur, që të kenë frikë nga shirku? Madje, në këtë umet janë përhapur disa njerëz që pretendojnë se kanë dituri, por që ftojnë në shirk dhe nxisin për urrejtje dhe nënçmim të teuhidit. Gjendja e këtyre është

³⁶ Ebu Dauti: 1479, Tirmidhiu: 2969, Ibn Maxha: 3828 nga hadithi i Nu'man ibn Beshirit.

³⁷ Librat e hadithit (shënim nga përkthyesi).

³⁸ Tirmidhiu: 3371 dhe Taberani në "Eusat": 3/293 me numër hadithi: 3196.

³⁹ EZ-ZUMER: 65, 66.

ashtu siç ka thënë Allahu për të parët e tyre: "Kur përmendet vetëm Allahu, zemrat e atyre që nuk besojnë në jetën tjetër neveriten, ndërsa kur përmenden të tjerët përveç Allahut, ata menjëherë gëzohen."⁴⁰

Aspekti argumentues i hadithit është i dukshëm dhe qëndron në faktin se thënia e Profetit (Paqja e Allahut qoftë mbi të!): "Gjëja që kam frikë më shumë për ju është shirku i vogël", nxit të kemi frikë, sepse synimi i muslimanit, madje i të mençurit, është shpëtimi prej Zjarrit dhe arritja e shpërblimit të Allahut në Xhenet.

Fjala "...dikë tjetër përveç Allahut" vjen shpesh në Kuran dhe Sunet dhe për komentuesit e tefsirit dhe studiuesit ka dy kuptime:

1. "*mea*" (bashkë) – Kështu, "dikë tjetër me Allahun" do të thotë bashkë me Allahun. Përdorimi i fjalës "bashkë" nënkupton se ata që luten bashkë me Allahun, nuk janë si Allahu i Madhëruar, por janë më të vegjël dhe të pavlerë. Allahu i Lartësuar është më i Madhi, Madhështori. Ky është tregues se sa i kobshëm është veprimi i tyre.

2. "*gajr*" (veç) – Kështu, "dikë tjetër veç Allahut" domethënë që i lutet tjetërkujt, jo Allahut. Ai nuk adhuron Allahun, por dikë tjetër, lut dikë tjetër dhe i dedikon atij të gjitha adhurimet.

Megjithatë, thënia "...dikë tjetër përveç Allahut" i përfshin të dyja këto raste: ata që i luten Allahut dhe të tjerëve njëkohësisht dhe ata që i luten të tjerëve në mënyrë të pavarur.

Autori thotë: Muslimi sjell nga Xhabiri se i Dërguari i Allahut (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ka thënë: "Kush e takon Allahun duke mos i shoqëruar Atij asgjë, do të futet në Xhenet; kush e takon Allahun duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, do të hyjë në Zjarr."

Pak më lart u tha se fjala "diçka" ose "asgjë" në hadith është përgjithësuese. Ka dy forma përgjithësuese :

- Përgjithësim i të gjitha llojeve të shirkut. Këtë e tregon trajta e pashquar në kontekstin e mohores e fjalës "*jushriku*" (shoqëron).

Përgjithësim dedikimi: "*mushrek*" (dikë tjetër), siç tregon fjala: "shej'en" (dikë, diçka); pasi edhe kjo fjalë është e pashquar në kontekstin e formës mohore.

---

⁴⁰ EZ-ZUMER: 45.

Thënia "Kush e takon Allahun, duke mos i shoqëruar Atij asgjë" nënkupton mohimin e të gjitha llojeve të shirkut.

"... Atij asgjë" domethënë se ibadetin (adhurimin) nuk ia dedikon askujt tjetër, qoftë ai engjëll, profet, njeri i mirë, njeri i keq, xhind, gur, pemë a diçka tjetër.

"...do të futet në Xhenet" domethënë se Allahu i Lartësuar i ka premtuar hyrjen në Xhenet me mëshirën, mirësinë e Tij dhe me premtimin e Tij, të cilin Ai nuk e thyen.

"... dhe kush e takon Allahun duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, do të hyjë në Zjarr" domethënë që çdo mushrik është i paralajmëruar me Zjarr. Aspekti argumentues i ajetit përputhet me temën, pasi kush e takon Allahun duke bërë shirk të madh, të vogël apo të fshehtë, ai do të përjetojë ndëshkimin me Zjarr, Allahu na ruajt !

"Kush e takon Allahun duke mos i shoqëruar Atij asgjë" është përgjithësuese, siç e përmendëm më lart, sepse "*men*" (kush) është në formën kushtëzuese dhe "*jushriku*" (shoqëron) është në trajtën e pashquar. Kjo do të thotë se bëhet fjalë për të gjitha llojet e shirkut, pasi dhe "*shej'en*" (dikë, diçka) përfshin të gjithë të dedikuarit.

Nëse dikush pyet "...dhe kush e takon Allahun duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, do të hyjë në Zjarr" flet për qëndrim të përkohshëm apo të përhershëm në Zjarr? Përgjigjja është: Kjo varet sipas llojit të shirkut. Nëse veprimi është shirk i madh dhe personi vdes pa u penduar, ai do të futet në Zjarr përgjithmonë. Nëse veprimi është shirk i vogël apo i fshehtë, ai është i paralajmëruar me Zjarr; domethënë do të hyjë në Zjarr dhe do të dalë prej tij, pasi bën pjesë tek pasuesit e teuhidit.

A vendoset në peshoren e veprave shirku i vogël apo jo?

U përmend më lart se shirku i vogël vendoset në peshoren e veprave të mira dhe të këqija. Nëse veprat e mira peshojnë më shumë, personi nuk të dënohet prej shirkut të vogël. Por kjo nuk do të ndodhë me çdo njeri. Disa do të dënohen prej shirkut të vogël, pasi peshorja e veprave të mira nuk përfshin çdo njeri dhe çdo gjynah. Ka gjynahe që meritojnë Zjarrin domosdo, edhe nëse ana e veprave të mira peshon më rëndë se ana e veprave të këqija. Në rastin e fundit ai meriton të hyjë në Xhenet, por pasi të pastrohet në Zjarr.

Kjo mjafton për ta pasur frikë shirkun, pasi thënia "...dhe kush e takon Allahun duke i shoqëruar Atij dikë tjetër, do të hyjë në Zjarr" përfshin shirkun e madh,

shirkun e vogël dhe shirkun e fshehtë. Njeriu duhet të largohet sa më shumë nga shirku, me të gjitha llojet e tij. Në të njëjtën kohë, ai duhet të kërkojë mbrojtje nga Allahu i Lartësuar prej shirkut të vogël dhe të fshehtë, duke thënë: "O Allah, kërkoj nga Ti të më mbrosh që mos të të bëj shirk me vetëdije dhe kërkoj falje për atë që nuk e di."⁴¹Nëse një person bën shirk duke e ditur, do të ketë pasojën që përmendëm më lart, pra mosfaljen nga Allahu. Në këtë lutje, të cilën na e mësoi i Dërguari (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) bëhet dallim mes shirkut të vogël me vetëdije dhe shirkut të vogël pa vetëdije: "O Allah, kërkoj nga Ti të më mbrosh që mos të të bëj shirk me vetëdije!" Kryerja e shirkut të vogël me vetëdije është shumë e rëndë, prandaj duhet kërkuar mbrojtje nga Allahu për të mos rënë në të. Nga ana tjetër, lutja për t'u mbrojtur nga diçka më e madhe se aq, kur e bën me dije, është më e rëndësishme.

Pastaj thotë "...dhe të kërkoj falje për atë që nuk e di." Dikush mund të bjerë në shirk të vogël apo të fshehtë duke mos e ditur ose mund të thotë diçka me gjuhën e tij pa qëllim, prandaj për këto raste është bërë kjo lutje.

Kjo tregon se çështja e shirkut është madhore. Askush nuk duhet të tregohet i pakujdesshëm me shirkun, se ai i cili shfaq pakujdesi ndaj shirkut dhe ndaj teuhidit, në të vërtetë është i pakujdesshëm me bazat e fesë Islame. Ai madje është i pakujdesshëm ndaj asaj çështjeje që ka ftuar Profeti (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) në Mekë për vite me radhë, si edhe ndaj ftesës së profetëve dhe të të gjithë të Dërguarve të Zotit. Ata të gjithë kishin një kauzë të vetme, e cila ishte besimi, teuhidi i adhurimit, teuhidi rububije dhe teuhidi në emrat dhe cilësitë e Allahut të Madhërishëm. Ndërsa sa i përket legjislacioneve, çdo profet ka pasur legjislacion të veçantë, në shumicën e rasteve. Prandaj e kemi detyrim të jemi të gjithë të kujdesshëm që të mos biem në shirk në të gjitha llojet e tij, të mësojmë të kundërtat e teuhidit, dhe të mësojmë njësitë e e teuhidit dhe të shirkut. Kështu përmbushet dija dhe vepra bëhet e saktë.

Ata që i kanë mësuar këto çështje përciptazi, pretendojnë e thonë: "Ne jemi në natyrën e pastër fillestare", por nëse i sheh nga afër, shikon që ata janë të zhytur në vepra dhe fjalë, të cilat janë forma të shirkut, por ata nuk e kuptojnë. Kjo ndodh për arsye të mospasjes frikë dhe dëshirë për t'u larguar nga shirku. Lusim Allahun të na falë dhe të na mëshirojë!

---

⁴¹ Buhariu në "Edebul mufred" faqja: 250 dhe nr.hadithit: 716, Ebu Jeala: 1/60 me nr. hadithi: 58, prej hadithit të Ebu Bekrit. E sjell edhe Ahmed: 4/403 me nr. hadithi: 19606. Ibn Ebi Shejbe: 6/70 me nr. hadithi: 29547, të njëjtë me hadithin e Ebi Musa Esh'ariju.

Prandaj, trego dëshirë dhe kujdes për ta mësuar dhe studiuar këtë libër, për të kuptuar argumentet dhe qartësimet e tij, se vërtet ky libër është më i miri për ta mbushur zemrën, pas Librit të Allahut të Lartësuar dhe Sunetit të të Dërguarit të Tij (Paqja e Allahut qoftë mbi të!).

Mbase – në dashtë Allahu – ky libër mund të jetë një shkak i madh i shpëtimit dhe i suksesit.